

Mededelingenblad

van de Heemkundige Studiekring *Kempenland*

Jaargang 22, afl. 4, april 2011

Uitnodiging

voor deezing

Over de uitwisseling van Vlaamse en Nederlandse beeldhouwkunst in de periode 1800-1950

door Peter Thoben

op **donderdag 28 april 2011** om 20.00 uur in de Ronde Zaal van het Augustinianum voor leden van de Heemkundige Studiekring Kempenland

Introductietekstje

Voor beeldhouwkunst is Nederland altijd sterk op het buitenland aangewezen geweest bij gebrek aan een eigen sculpturale traditie die wel met de volksaard in verband gebracht wordt. Dat is in de zeventiende eeuw het geval (Artus Quellinus en Gerhard Gröninger), maar ook nog in de negentiende eeuw tot ver in de twintigste eeuw, vooreer er sprake is van echte autochtone Nederlandse beeldhouwers.

Begin negentiende eeuw krijgen met name Vlaamse beeldhouwers – wegens de afwezigheid van beeldsnijders – profane en religieuze opdrachten zoals Jozef en Willem Geefs, Karel Geerts, Jan Baptist en Pieter Jozef De Cuyper en Hendrik

Peeters-Divoort, terwijl Louis Royer, geboortig uit Mechelen, zich in 1828 in Amsterdam vestigt en docent wordt aan de Amsterdamse academie. Eugène Lacomblé uit Brussel is docent aan de Haagse academie en Polytechnische School te Delft. Voor een kunstopleiding gaan Nederlanders naar Belgische academies te Antwerpen, Brussel, Gent (St. Lucasschool) of Luik zoals de Bosschenaren Jan Toon van der Ven en Antoine Sopers.

De productieve bouwmeester Pierre Cuypers, zelf opgeleid aan de Antwerpse academie, heeft in zijn werkplaatsen Cuypers & Stoltzenberg te Roermond veel Belgische ambachtslieden in dienst en voor Amsterdamse bouwwerken, zoals het Rijksmuseum en Centraal Station, trekt hij Frans Vermeylen, Pierre Elysée van den Bossche en Emil Bourgonjon aan, welke laatsten ook aan de door hem gestichte Quellinus-kunstnijverheidsschool leraar zijn. Met name in Noord-Brabant en Limburg is er in de religieuze neogotische beeldhouwateliers sprake van een belangrijke Vlaamse populatie en derhalve Vlaamse beïnvloeding, waarbij aan het Eindhovense atelier Custers te denken valt.

Bij de (weinige) prijsvragen voor standbeelden in de openbare ruimte zitten in de jury's veelal Belgische beeldhouwers, zoals Charles van der Stappen, Juliaan Dillens of Constantin Meunier. Beeldhouwers uit Nederland laten hun werk veelal in België in brons gieten bijvoorbeeld bij de Compagnie des Bronzes of Fonderie Nationale des Bronzes Ancienne Firme J. Petermann te St. Gilles-Brussel.

In het begin van de twintigste eeuw wordt de uit Antwerpen geboortige beeldhouwer Toon Dupuis, docent aan de Haagse academie, een van de bekendste beeldhouwers in ons land. Ook Jules Vermeire verblijft vanaf 1908 in Den Haag. In 1914 is er zelfs sprake om George Minne tot hoogleraar aan de Amsterdamse Rijksacademie te benoemen, maar het wordt Jan Bronner die de eerste generaties Nederlandse beeldhouwers zal vormen. De Eerste Wereldoorlog brengt naast Vlaamse kunstschilders ook Vlaamse beeldhouwers zoals War van Asten, Jozef Cantré, Georges Van Tongerlo, Albert Termote en Rik Wouters naar Nederland, van wie er enkelen voor langere tijd of zelfs hun leven lang werkzaam zullen blijven.

De invloed en betekenis van de Belgische beeldhouwkunst op de Nederlandse zijn altijd groot geweest en eigenlijk hebben ze lang het gezicht bepaald van de spaarzame Nederlandse sculptuur, voordat er een zelfstandige Nederlandse beeldhouwtraditie ontstaat. Tegen deze meer algemene achtergrond krijgt de lezing vooral een Noord-Brabantse inkleuring met talloze voorbeelden.

Peter Thoben

Onze volgende activiteit:

**Excursie naar Kasteel Heeswijk
op 14 mei 2011**

Onze berichten vindt u ook op internet:
www.kempenland.info

